

Transkribering av avsnitt 5 av podden Upp på bordet

Alexandra Jeremiasson:

Gud vilken dum fråga! Så kände jag för att det är så självklart! Har man djur så har man ett ansvar för dem och då ska det, liksom ge dem det de behöver.

Emma Hultman:

Jag känner för djuren och jag känner. Alla djur har namn. De är väldigt olika personligheter. De är precis som människor. Vi har de här som är lite kaxiga och så har vi de som är lite mer tillbakadragna. Man ser vilka djur som gillar varandra och jag känner igen dem.

Jesper Nietzsche:

Välkomna till ett nytt avsnitt av Upp på bordet. Idag så ska vi prata om djurskydd. Och med mig här i studion i Jönköping har jag Alexandra Jeremiasson, näringspolitisk analytiker på LRF. Jättevälkommen till Upp på bordet!

Alexandra:

Tack så mycket! Kul att vara här!

Jesper:

Ja vad kul att, jag ska säga direkt med tanke på förkortningar. LRF är alltså Lantbrukarnas riksförbund.

Alexandra:

Precis.

Jesper:

Djurskydd ska vi prata om i dag. Din roll som näringspolitisk analytiker, hur kommer den att komma till rätta när vi pratar djurskydd?

Alexandra:

Men jag jobbar ju med att hålla ihop djurhållningsfrågorna på LRF och jobbar t.ex. ganska mycket med att bevaka den kommande djurskyddslagen som kommer inom EU och se hur våra vår djurskyddslagstiftning går, hur våra lantbrukare jobbar, hur de förhåller sig till den kommande lagstiftningen.

Jesper:

Och när du säger era lantbrukare. Det är rubbet. Det är från grisproducenter, mjölkkor, asså är det?

Alexandra:

Precis, vi har ju tre branschföreningar, det är LRF Mjolk LRF kött och LRF Häst. Och sedan ingår mjölkorna och nötköttet och grisarna och fåren ingår där. Och även, vi representerar också hönsen, värphönsen. Och man kan väl säga också när vi pratar bakgrund och så.

Jesper:

Du har ju innan du nu är på LRF. Du har bland annat varit på Svenska Ägg.

Alexandra:

Ja, men precis! Jag var något som kallades för produktionsutvecklare på branschorganisationen Svenska Ägg och det låter ju lite, vad gör en sådan? Jag jobbade med djuromsorgsfrågorna på värphönsen och var ute och besiktade alla anläggningar i Svenska Äggs omsorgsprogram bland annat. Jag har sett alla värphönsanläggningar från Ystad i söder till Kalix i norr.

Jesper:

Och utöver att det säkert var en väldigt viktig del av det arbetet så är det bra även i podden. För vi kommer komma in på frågor om hur djur har det och tankar kring det. Superbra! Välkommen Alexandra! Och mitt emot dig, rakt över bordet sitter Helena Elofsson, Jordbruksverkets djurskyddschef. Välkommen!

Helena Elofsson:

Tack så mycket!

Jesper:

Hur känns det vara med i podden?

Helena:

Det känns bra. Äntligen ska vi prata djurskydd.

Jesper:

Äntligen ska vi prata djurskydd. Som du har väntat.

Helena:

Ja, som jag har väntat!

Jesper:

Alexandra förklarade lite utifrån sin roll på LRF vad som är relevant att ta upp när vi pratar djurskyddet i den här podden, vad tänker du från din horisont som djurskyddschef?

Helena:

Ja, alltså jag pratar ju gärna om djurskyddslagstiftning och regler, för det är det jag sysslat med mycket om. Men jag har ju också en bakgrund både i lantbruket, är uppväxt på gård, och sedan som forskare. Så jag tycker ju att vetenskapliga delen också är väldigt viktig.

Jesper:

Jag tänker att vi kastar oss rakt ut i det som är temat för podden Upp på bordet, vi pratar om frågor som på olika sätt kopplar direkt till vår förmåga att producera livsmedel, få upp mat på bordet. En sak som man kan fundera på det är ju djurskydd när det gäller djur som vi ändå antingen ska använda för att producera mjölk eller ägg eller för att äta upp, varför har vi ett djurskydd för djur som vi i princip bara ska använda för att få mat?

Helena!

Helena:

Ja, man kan väl börja med att säga att vi, människor, tar sig ju rätten att använda djur och det är okej enligt djurskyddslagen att använda djur till olika syften, till exempel till att bli livsmedel eller för att vi behöver djur inom forskningen. Eller för att vi tycker att det är roligt att träna och tävla djur och så vidare. Men om man tar sig den rätten och har den rättigheten, då medför det också ett ansvar. Man får skyldigheter och det är det som djurskyddslagstiftningen som säger att om du använder djur på olika sätt, då är du också skyldig att se till att djurens grundläggande behov blir tillgodosedda. Det handlar ju lagstiftningen om och om du då inte följer den skyldigheten, om du inte lever upp till det ansvaret, då säger ju samhället nej, då får du inte ha djur. Vi har ju varje år till exempel sådana som får djurförbud eller får sina djur omhändertagna, så det handlar om rättigheter, men också då följer det skyldigheter.

Alexandra:

Det är en sådan självklarhet, tänker jag! Min spontana tanke när du ställer den här: Men gud vilken dum fråga! Så kände jag för det är så självklart. Har man djur så har man ett ansvar för dem och då ska de liksom ge dem det de behöver. Så för mig, jag är väl yrkesskadad, för mig är det en sån självklarhet att djur vi håller dem ska vi skydda, dem har vi ett ansvar för.

Jesper:

Och samtidigt, det kan man väl direkt konstatera att också utifrån det som Helena säger och som vi emellanåt ser t.ex. i medierapporteringen när det inte följs en lagstiftning finns, den ska följas och emellanåt så är det människor även när det gäller livsmedelsproducenter som faktiskt inte följer lagstiftningen. Vad tänker du kring det, som LRF-representant?

Alexandra:

Det är ju så otroligt, den här frågan är så mångfacetterad, men till att börja

med ett djur som lider är ett för mycket. Vi vill inte ha den situationen och det är ju bönderna som i grund och botten har det är dem som står för den goda djuromsorgen, men precis som du säger, ibland kan det gå fel. Av den anledningen är det bra att vi faktiskt har djurskyddskontroller som kan följa upp det här. Sedan är det ju det som jag kan känna ibland när det kablans upp sådana här bilder och har varit någon form av djurskyddsfall där man ibland glömmer det man ser i media. Man ser djur som kanske ser väldigt tråkiga ut, människorna bakom. För min erfarenhet är att i nio fall av tio så ligger det en tragedi bakom. Det är en person som mår väldigt dåligt. Det finns så många olika delar som spelar in när du får ett djurskyddsfall. Men oavsett anledning så är ett djurskyddsfall är ett för mycket.

Jesper:

Då ska vi lyssna på en intervju som mina kollegor Maria och Wilma har gjort hos Emma Hultman som är mjölkbonde och driver en gård utanför Jönköping.

Emma: Vi befinner oss på gården Stickelösa som från början var en gård som låg under Lyckås som är en av de största gårdarna här i Skärstadalen, men som senare friköptes av min mans familj. Så min man är, i alla fall vad vi vet, åttonde generationen på den här gården. Men nu äger vi och driver den tillsammans. Och vad som är, den här gården ligger i biosfärområdet Östra vätterbranterna. Vi har mycket naturbetesmarker med särskilda värden och hög biologisk mångfald. Så vi har ungefär 90 hektar som vi betar främst med våra sinkor och kvigor. Vi har även lite stuta, så det är det. Vi odlar vall och sedan odlar vi majs till djuren. Men vi hade behövt vi hade behövt lite mer mark för att bli lite mer självförsörjande om vi säger på övrigt foder.

Maria Nordström:

Hur många djur har ni?

Emma:

Vi har ungefär 140 årskor och med unge så blir det drygt 300 djur.

Maria:

Berätta lite om stallet som vi står i just nu.

Emma:

Ja, vi har ju ett stall med styrd trafik för det var rätt vanligt på den tiden att man byggde så. Så vi har en smartgate så de kan alltid gå ut till foderbordet och där är en fodervagn som går varannan timme dygnet runt. Men när de ska gå ifrån foderbordet så måste de passera en smartgate som det kallas, en avskild grind och då blir de antingen avskilda till mjölkningen eller till kraftfoderstationen.

Maria:

Djurskydd är ju temat för vårt avsnitt den här gången. Vad tänker du när du tänker på djurskydd?

Emma:

Då tänker jag att djuren ska ha det så bra som möjligt, att de ska leva ett så bra liv som möjligt och att man ska skilja på djurrätt och djurskydd.

Maria:

Hur skiljer du på det?

Emma:

Djurrätt, det är ju när man på något vis tycker att djur ska ha samma rättigheter som en människa. Det är jag inte, det är jag inte riktigt för. Jag tycker inte att man ska kunna dömas för mord för att man slår ihjäl en fluga eller om ett hus brinner att man räddar hunden före barnet. Utan jag tycker att det är vissa skillnader. Djurskydd det är att djuren ska ha det så bra som möjligt både psykiskt och fysiskt. Och också egentligen det här leva naturligt. Men då måste man också skilja på vad som är naturligt för en del människor tror att då är det typ att djuren ska ha det så som de hade det när de var vilda. Men vi människor har det inte så. Har du en hund? Det var inte speciellt naturligt att ligga i en säng eller bo i ett hus, utan det är kanske mer att är man ett flockdjur, ja men då ska man ju ha rätt att leva i en flock och det betyder inte att man måste gå tillbaka flera hundra år.

Maria:

Hur jobbar ni med kalvar?

Emma:

Vi har ju att kalvar i kalvningsbox och sen har vi de med kalven upp till två dygn. Och det är egentligen inte naturligt för en ko att stängas in med kalven i två dygn. För en ko är ju gömmare så hon föder sin kalv ger den råmjölk och sedan går hon därifrån. Hon gömmer den. Och sedan går hon inte dit förrän kalven ska äta nästa gång. Men vi har löst det så. Sedan flyttar vi kalven till en ensam-kätte och då brukar det inte vara något problem för kon är då väldigt nöjd med att gå ut till sin flock och sedan när hon blir, de vet liksom att kalven är där och är kalven mätt och nöjd så går hon dit och kollar och då är det liksom ingen större affär än så. Och sedan efter 7 till 14 dagar så släpper vi ihop kalvarna i större grupper. Vi har hylter så att vi kan sätta ihop dem två och två så då är det lite som att vara på förskola.

Jesper:

Vad tänker ni efter att ha lyssnat på intervjun med Emma? Är det något som ni vill kommentera eller diskutera utifrån det?

Alexandra:

Men jag tyckte, det var väldigt roligt att lyssna. Kul att höra! Just det här som Emma pratar om djurskyddet. Att ge djuren det de behöver, naturligt beteende. Det där är en jättespännande diskussion. Vad är naturligt beteende? Är det när de är ute i det vilda eller vad vi kan ge dem som de behöver? Det tyckte jag var väldigt spännande att lyssna på kring hennes resonemang. Hantering av kalvarna förstås.

Jesper:

Varför?

Alexandra:

Hantering av kalvarna?

Jesper:

Ja.

Alexandra:

Just nu pågår en diskussion på EU-nivå kring den kommande djurskyddslagstiftningen just kring det här. Det kommer att läggas ett nytt förslag på just djurskyddslagstiftningen när det gäller kalvar och där man bland annat tittar på hur lång tid som kalven ska gå tillsammans med kon, hur många kalvar som ska hållas tillsammans och från vilken tid och hur länge. Så jag tyckte var intressant att höra vad som, vad vi gör här i Sverige.

Jesper:

Helena.

Helena:

Ja, och hon förklarade ju också om jag bara spinner vidare på Alexandras, att de släpper ihop kalvarna tillsammans då efter ungefär 7 till 14 dagar. Det finns ju en diskussion om hur fort ska man göra detta? Ska man göra det efter 2 eller 3 dagar ska vara en vecka? Det finns många parametrar kring det och det är en fråga som kommer att bestämmas på EU-nivå, så därför är det mycket aktuellt. Men man ska också till att säga att man har ju att man har rätt att hålla kalvar ensamma upp till åtta veckor i dag enligt EU-lagstiftningen, så man kommer att förbättra kalvens grupphållning ganska mycket i de nya EU-reglerna oavsett. Men i Sverige så är det ofta ungefär en vecka till 14 dagar, sen går de tillsammans.

Jesper:

Jag tänker att en del av de som lyssnar på podden Upp på bordet är kanske inte jätteinsatta eller intresserade av regelverk och lagstiftning. Däremot så kanske man kan känna så att kalvar, borde inte de få, ska de få vara ensamma över huvud taget? Borde de inte få vara med sin mamma

länge eller tillsammans med andra kalvar jättemycket? Vad ... hur kan man? Hur kan man förstå den frågan? Eller hur, hur kan man resonera kring det om man inte bara utgår ifrån hur regelverk och lagstiftning ser ut?

Helena:

Man kan väl säga att kalven har, och det tror jag hon var inne på här, en så kallad tryckarfås.

Jesper:

Som betyder?

Helena:

Att kon lämnar kalven och låter den tryckas, men sen kommer kon tillbaka till kalven med jämna mellanrum. Men sedan är det mest naturligt att kon och kalven går tillsammans tills kalven är ganska gammal och inte behöver kon mer för mjölk och så. Men i vår mjölkproduktion så går det ju ut på att man ska få ut mjölk från kon och då låter man kalven istället hållas tillsammans med andra kalvar. Men det är som sagt var, i mjölkproduktionen så håller man en del kalvar ensamma och det är just det som diskuteras är det, hur naturligt är det? Och hur mår djuren kring det? Finns det en vetenskaplig forskning på detta som kollar på om detta är tillräckligt bra eller om man behöver skärpa de reglerna lite?

Alexandra:

Det ser väldigt olika ut mellan medlemsländerna i EU just hur man hanterar det här. Vi har den här rutinen i Sverige, går vi till annat medlemsland ser det annorlunda ut där och det är också därför den här nya djurskyddslagstiftningen kommer för att man ska på något sätt få en gemensam lagstiftning som också kommer att höjas lite grann och i olika för alla djurslag.

Helena:

Det hon inte tog upp här som jag vill trycka på att inom EU så finns det ju också den här produktionen om vad vi kallar för gödkalv som man föder upp kalven enbart på mjölk. Det är inte bara hur den hålls utan det man får för foder. Men i Sverige så är vi väldigt noggranna med att vi har inte den produktionen. Där ska de även få grovfoder och då får de inte de beteende stereotypier. De får också bättre utvecklat matsmältningssystem och så vidare. Ja, det här vita köttet är ju inte så jättebra för kalven helt enkelt.

Jesper:

Jag tror vi har en lexikal förklaring här också. Beteende stereotypier? Är det så att kalven, hur märker man det?

Helena:

De gör repetitiva, det är en beteendestörning brukar man säga. Då mår inte djuret så bra när de gör såna repetitiva rörelser.

Jesper:

Och jag fastnar för en sak också i reportaget när Emma pratar om naturligt beteende. För här tror jag att det är en fråga som många kan fundera kring också i takt med det vi kallar strukturomvandlingen, alltså att det svenska lantbruket över tid har gått mot större produktionsenheter, anläggningar med väldigt många fler djur idag än vad det var för 40-50 år sedan. Hur kan man prata om naturligt beteende när vi har massor av djur på en och samma yta?

Alexandra:

För mig som kommer från värphönssidan där vi har många individer på samma yta så är det en fråga som kommer då och då. Men det handlar ju också om att, ja vi har fått en strukturrationalisering och vi har fler djur på större yta eller många djur på en yta. Men samtidigt så tillgodogör, försöker vi tillgodogöra deras behov och beteenden och se till att de har det bra. Och pratar man till exempel värphöns då, som är många i ett stall, så grupperar dem sig till exempel i mindre flockar så att de är i stor kontext, men de håller liksom koll på ett visst antal individer som finns i en viss del av stallet.

De har allt det som de behöver för att, pratar vi värphöns utan att snöa in för mycket på det. Så har vi till exempel det man kallar för flervåningssystem. Det finns olika hyllplan som kan röra sig upp och ner. Eftersom de flyger, i naturen så flyger de ju upp och ner och gömmer sig och kan gå upp i träden till exempel. Vi kan inte ha träd, men vi kan ändå ge dem liksom uttryck för det behovet genom att anpassa stallarna för det. Vi har liksom den typen av inredning och det är ju så vi jobbar med alla djurslag, med grisarna och med mjölkorna och med nötdjur och hönsen. Att vi liksom försöker ge dem det de behöver inne i stallarna.

Jesper:

Men jag tänker så här om man leker med tanken om vi skulle vi skulle träffas på en middag och jag skulle vara väldigt skeptisk mot att man får, ska man verkligen få använda djur för att producera mat? De åsikterna skulle jag kunna ha och så skulle jag säga, men det ser ju helt onaturligt ut. Jag har sett bilder på hur tätt djuren bor. De är inomhus. För den frågan antar jag du har fått från tid till annan? Om man då tänka sig att jamen det här ser onaturligt ut. Kan man verkligen prata om ett naturligt beteende här? Hur gör man från ett lantbrukarhåll eller från forskningshåll för att se att det här är bra? Här får de utöva sitt naturliga beteende. Vad är det man kollar på?

Alexandra:

Det finns ju jättemycket forskning och utveckling. Man gör mycket studier. Man tittar på Vad har de för beteende? Vad har de för behov? Och hur behöver vi utveckla miljöerna för att, ser man, djuren är ju ganska duktiga på att tala om för oss om det inte är bra. Bland annat via det som, stereotyper som Helena pratar om, där beteenden som de upprepar repetitiva beteenden. Och man kan ju också mäta stresshormon till exempel. Man kan mäta stresshormon utan att behöva ta blodprov, man kan ta bajsprover och så kan man mäta nivån av stresshormoner. Det finns många olika sätt som man kan mäta och se hur djuren mår och då upptäcker man ju att det här, det här var inte så bra, då behöver man kanske tänka om och förändra den inredningen på något sätt. Och det är ju så det har varit med vårt djurskydd och vår djurhållning. Det har ju hänt massor och et händer ju saker hela tiden. Nu går forskningsnördnen i mig här, men det finns, ja det finns massor.

Jesper:

Och Helena vill komma in.

Helena:

Jag vill komma in också. Jag vill bara säga att man kanske ska vara tydlig om man inte är så insatt att när vi pratar om naturligt beteenden så menar vi inte alla beteenden som djur gör i naturen utan det är också tydligare formulerat i djurskyddslagen i dag där det står att det handlar om de beteenden som djuren är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande. För endast den miljön som finns i naturen, och den miljön som är inomhus. Den är olika och det kan trigga olika saker. Men det finns en del grundläggande beteenden som djur alltid ska få göra. Till exempel ska höns får sitta på pinne. De har ett starkt motiverat beteende till exempel.

Där kommer vi också in på betet som vi kanske hamnar på senare. För det är ju inskrivet att det är ett exempel på att kor ska få utföra naturligt beteende att få beta utomhus.

Maria:

Känner du för djuren, alltså känner du för dem som en flock eller som individer? Eller, för det är många djur?

Emma:

Ja, Nej, jag känner till djuren och jag känner, alla djur och namn. De har ju också nummer. Det måste man ha för att det finns ju register för att man ska kunna följa alla djur. Men alla djur har också namn och de är väldigt olika personligheter, precis som människor. Vi har de här som är lite kaxiga och de som är lite mer tillbakadragna. Man ser vilka djur som gillar varandra och jag känner igen dem alla. Det gör jag, det gör jag absolut. Då

är det en del som säger ja, men hur kan du då skicka dem till slakt? Eller hur kan du då? Jo, men det är där på något sätt vi hamnar. Vet jag, jag vet precis vilka hagar de har gått i, och jag vet precis hur de har levt. Vet jag att de har levt ett bra liv så har jag inga bekymmer med det. Jag tycker att, jag tycker att köttet är gott och det ingår i min matsedel, Men det är viktigt för mig att djuren har det så bra som möjligt när de lever. Jag heller inte svårt, har vi en ko här som blir väldigt sjuk och blir väldigt dålig, då kan man ju få ta det beslutet att man ska få avsluta det. Och sånt äter man inte utan det skickar man iväg till destruktion. Men det är ju beslut som man tar som djurägare, det är ett ansvar som man har att man också ska bespara djuren ifrån ett lidande. Och sen så hoppas jag ju då om jag skickar dem till slakt, att de åker i en så bra bil som möjligt och att de sedan blir väl omhändertagna på slakteriet och så.

Jesper:

Ja, där pratar Emma rätt mycket om hur hon som mjölkbonde ser sina djur som individer. Alexandra, Är det din erfarenhet att man som lantbrukare och dina medlemmar?

Alexandra.

Men jag tyckte det var så himla bra att hon tog upp det. Varför det? Jo, för att en vanlig fördom, tror jag, får ju tala ur mitt eget perspektiv eller åsikt. Men det är att det just är lantbrukare som har lantbruksdjur, att de inte ser dem som individer, att de är producerande enheter och att man liksom inte ser djuren för vad de är. Och det är verkligen inte så vill jag verkligen säga med emfas. Man ser definitivt de här djuren som individer och man bryr sig om dem. Och oavsett om vi pratar om grisarna eller om vi pratar om mjölkorna eller om vi pratar om hönsen så ser man dem som individer och bryr sig om dem. Så jag tyckte det var väldigt bra att Emma lyfte det här och det är viktigt att det kommer fram för jag kan ibland bli lite ledsen när jag hör och ser debatten ibland på sociala medier etc. kring just lantbrukare och deras förhållning till sina djur.

Jesper:

Men jag har en fråga och jag tänker också eftersom du har extra mycket koll, eller extra mycket koll, men du har jobbat mycket med just fjäderfän. Individbeteende på en stor värphönsanläggning, finns det för den som är skeptisk tänker ja men det verkar ju så här, har du sett det här, här är det honor som syns eller märks? Hur märker man?

Alexandra:

Ja men det är ju individer! Det är klart att värphönsen är avlade för att producera ägg, men de är fortfarande individer. De har fortfarande personligheter och det kan man ju se att vissa sticker ut lite mer än andra, vissa är lite mer på. Går man i ett stall så kan man se vissa individer

återkommande. Även fast man kanske har 25 000 vita hönor så är det vissa individer som sticker ut. Hönor har definitivt personligheter.

Jesper:

Är de de mest personliga produktionsdjuren?

Alexandra:

Men du är jag ju bayest. Nej, jag tror att skulle du prata med mjölkproducent så skulle de säga samma sak om sina kor och samma sak på grissidan.

Jesper:

Ja, ja, eller det var tramsigt. Helena vill du tillföra något?

Helena:

Nej, jag ville bara säga det att det här med att man bryr sig om sina djur. Man kan ju se den här diskussionen som har varit kring behovet av veterinärer, att där har ju lantbrukare reagerat på att de vill kunna ta ut veterinär till sina djur. De är inte okej med att bara avliva dem, de vill ju kunna göra det och där har de visat tydligt att man bryr sig om de här individerna. De här individerna behöver veterinärvård.

Jesper:

Då har det blivit dags för ett kärt återkommande moment i Upp på bordet. Det har blivit dags för Sant, falskt eller mitt emellan. I ett kuvert, ett Jordbruksverketskuvert framför mig så har jag ett antal hopvikta lappar med påståenden där ni som deltagare, Alexandra och Helena, får ta en lapp i taget, veckla upp den, läsa vad det står och sedan säga är det här sant eller falskt eller mittemellan? Så får ni utveckla lite varför ni tänker så. Och så får ni gärna kommentera varandras lappar också. Eftersom Alexandra är gäst, den mest långväga gästen får Alexandra börja med att ta en lapp.

Alexandra:

Jag känner liksom armsvetten kommer här.

Jesper:

Det är tur att vi inte har doftfilter.

Alexandra:

Åh vad spännande! Höns som har tillgång till gröna områden och kan gå fritt i en hönsgård producerar ägg med bättre smak och kvalitet. Det är falskt.

Jesper:

Det är falskt? Okej, varför?

Alexandra:

Därför om vi ska gå in i det, detta styrs ganska mycket fysiologiskt hur ett ägg smakar och det styrs väldigt mycket av fodret. Så vad de äter och det kan vi påverka ganska mycket genom det vi ger dem. Men det är absolut så att en höna som går ute kan få en annan smak på sina ägg för att hon petar i sig saker som hon hittar ute. Det kan hon absolut göra, men det går också uppnå det samma med foder.

Jesper:

Spännande! Det var ett snabbt och distinkt svar.

Alexandra:

Vill Helena lägga till nånting?

Helena:

Nej, jag tänker du är hönsexperten så jag ska inte ge mig in i det.

Jesper:

Helena får dra en egen lapp. Nu drar Helena Elofsson lapp nummer två. Då ska vi se här.

Helena:

Dilemma.

Jesper:

Ja, det här är en speciallapp! För det här är ju faktiskt tänkt som ett dilemma som ni båda två, Helena du får läsa dilemman och sen får vi ha en liten

Alexandra:

Måste jag vara aktiv igen nu då?

Jesper:

Ja, det måste du vara.

Alexandra:

Jag trodde jag kunde slappna av.

Jesper:

Du får slappna av en liten stund medans Helena läser.

Helena:

Veterinären Kent måste välja mellan att hjälpa labradortiken Molly eller kon Rosa som båda har akut behov av veterinär inför födsel. Utan veterinär måste de avlivas på grund av lidande. Spelar det någon roll vilket av djuren som får vård och varför?

Jesper:
Helena?

Helena:
Ja, alltså från ett rent djurskyddsperspektiv. Om de då lider lika mycket, får man utgå från, så spelar det ju ingen roll, för alla djur är värda lika mycket i djurskyddslagstiftningen. Från ett hållbarhetsperspektiv och från ett produktionsperspektiv så ska naturligtvis kon gå först eftersom hon producerar livsmedel. Labradortiken är ju ett sällskapsdjur, men rent djurskyddsmässigt så är de lika mycket värda.

Jesper:
Alexandra?

Alexandra:
Nej, men jag håller med om det och jag kan tänka mig att en veterinär som ställs inför ett sådant dilemma kanske också kommer att göra bedömningen avståndet mellan dessa två. Vem har jag störst chans att rädda på bästa sätt?

Jesper:
Eftersom det är jag som har skrivit den här lappen så har jag tänkt att allt ska vara precis lika. Det ska vara samma avstånd, det ska vara samma grad av lidande, allt därutöver.

Alexandra:
Men då håller jag med Helena.

Jesper:
Spelar någon roll om man tänker sig att den här labradortiken Molly om det skulle vara en labradortik i en sexbarnsfamilj? Alla tycker att det är fruktansvärt med tiken?

Alexandra:
Tror du inte lantbrukaren tycker det?

Jesper:
Jo lantbrukaren kanske är ensam? Spelar någon roll hur många människor som blir upprörda och ledsna? Jag har aldrig sett så många tveksamma miner. Vi släpper den.

Alexandra:
Två fågelholkar tittar på dig!

Helena:
Ja, jag förstår inte hur du tänker.

Jesper:

Ser hela mitt liv ut. Alexandra du får ta nästa lapp.

Alexandra:

Ju högre krav på djurskydd och djurhälsa ett lantbruk har, desto lägre blir lönsamheten. Nej, men så behöver det inte vara.

Jesper:

Det behöver det inte vara? Kan det vara så?

Alexandra:

Ja, det beror ju på om de får betalt för det. Då hamnar vi i den frågan. Men att ett en hög djurvälstånd och ett högt djurskydd skulle innebära någonting dåligt och en dålig lönsamhet, det stämmer inte. Men sen gäller det att man får betalt för det så att man får, för de extra insatser man gör. Så ja, det skulle kunna innebära en lägre lönsamhet om man inte får betalt för de insatser man gör.

Jesper:

Helena vill du tillägga något?

Helena:

Nej det var jättebra! Jag tänkte bara säga att hög välfärd kan ju också ge att man har bättre tillväxt. Vi har ju väldigt bra tillväxt på våra grisar i Sverige. Ja, vad beror det på? De mår bra, de växer bra så det ger ju också en ekonomisk vinning.

Jesper:

Så det är en spännande aspekt. Absolut. Nu ska Helena ta en lapp till.

Helena:

Att föda upp djur i stordrift/djurfabriker är ett sämre djurskydd. Det är ju falskt. Hur man föder upp djur. Vad som avgör om ett gott djurskydd eller inte är inte hur stor driften är utan hur djuren har det. De kan ha det bra i en stor produktion och kan ha det bra i en liten produktion. Naturligtvis måste man i en stordrift ha mer personal. Man måste ha, varje djur måste ha lika mycket resurser och lika goda möjligheter att tillgodose sitt naturliga beteende osv. Men man kan inte sätta det i likhetstecken. Man kan till och med säga att det ibland i de större produktionerna så har man en bättre lönsamhet och då har man råd att ha mer utbildad personal och kan ge dem bättre resurser. Men naturligtvis så måste varje djur få lika mycket tillsyn och skötsel oavsett storleken på produktionen.

Jesper:

Tack Helena. Alexandra vill du komplettera?

Alexandra:

Nej, jag håller fullständigt med.

Jesper:

Här kan man väl också återupprepa att när det gäller djurskyddet också den som är ansvarig, oavsett om vi pratar om en jättstor anläggning eller en väldigt liten. Eller min hund som jag har hemma. Det är djurhållaren som har ansvaret för djurskyddet, oavsett.

Alexandra:

Det är en bra fråga för den är den är också ofta uppe på bordet: stora besättningar eller små besättningar och att det skulle vara ett sämre djurskydd i en stor besättning jämfört med en liten och så är det ju inte.

Helena:

Om man ska trycka på det här med kompetens för att det som kanske kan vara avgörande ibland är faktiskt att djurhållaren är professionell och har mycket kompetens och utbildning bakom sig och det har ofta de stora produktioner som ofta är utbildade människor.

Jesper:

Samma sak gäller smittskyddsfrågorna också, alltså hur storleken på anläggningen det är en annan, ett annat spår.

Alexandra:

En annan podd.

Jesper:

Alexandra får kasta sig över sin sista lapp.

Alexandra:

Djurtransporter inom Sverige är alltid begränsade till en viss maximal transporttid. Jag tittar på Helena för det här känns jättelagstift, men jag blottar min okunskap.

Helena: Om det är transport till slakt så har vi max åtta timmar.

Alexandra:

Men visst finns det en flexibilitet?

Helena:

Det finns en liten flexibilitet där. Absolut. Så om det står alltid där?

Alexandra:

Alltid står det där.

Helena: Då är det falskt, det finns en flexibilitet.

Alexandra:

Ja, jag hade för mig det, men jag kände att jag var tvungen att tjuvkika lite på Helena.

Jesper:

Väldigt bra samarbete mellan LRF och Jordbruksverket.

Helena:

Vi försöker jobba tillsammans för ett bättre djurskydd.

Alexandra.

Exakt.

Jesper:

Och nu har vi kommit fram till den absolut sista lappen som Helena ska plocka upp och läsa.

Helena:

Alla lantbrukdjur i Sverige har rätt till utevistelse nej det står utomhusvistelse enligt lagen. Nej, det är falskt. Det har de inte.

Jesper:

Det var så enkelt?

Alexandra:

Den hade jag koll på.

Helena:

Djurskyddslagstiftningen kan vi.

Jesper.

Gäller det oavsett djurslag också?

Helena:

Nej till exempel kor har rätt att gå ute på bete på sommaren. Men grisar har vi inget sådant krav för.

Alexandra:

Inte på värphöns eller matfågel heller.

Helena:

Får och getter ska ut så vitt jag vet.

Jesper:

Ja då lämnar vi sant, falskt eller mittemellan och går vidare och lyssnar på vad Emma har att säga.

Maria:

Har du hamnat i debatter med djurrättsaktivister, eller känt att du har varit utsatt på något sätt?

Emma:

Ja, det har jag gjort. Dels är jag aktivt på nätet och där har man ju hamnat i debatten så att säga. Men djurrättsaktivist är svår för att den kan inte övertyga mig och jag kan inte övertyga dem utan det blir ju liksom mer att man visar respekt för varandras åsikter. Och ibland kan jag tycka att djurrättsaktivister har lite dålig respekt. Däremot så hamnar man ju också då, jag stått mycket i Bonde i butik och där kan man ju prata med vanliga konsumenter och då är det ju lättare. Jag har faktiskt också haft personer som har haft att jag bjudit hem dem till gården, att de kommit hit och tittat. Jag tycker att vi har ett bra djurskydd i Sverige och att vi jobbar aktivt för att djuren ska ha det så bra som möjligt. Sedan ibland så händer det saker. Jag har ju också sett hemska bilder i media på djur som vanvårdas och det är lika hemskt oavsett om det är hundar, kaniner eller kor. Vad det nu kan vara. Men jag tänker att det oftast finns en tragedi bakom att det är en människa som har blivit sjuk eller som mår väldigt dåligt. Det hör inte till, det är inte det som är vardagen så att säga.

Maria:

Vad är det svåraste när det gäller djurskyddet?

Emma:

Det är att människor på något vis så här lever ju ganska långt ifrån jordbruket idag kan jag känna och vad som är det. De kan de ha en ganska bestämd uppfattning om hur djuren ska ha det. Står man i en affär så kan man möta någon som har väldigt bestämda åsikter om hur en ko ska skötas trots att man kanske har jobbat med det här i generationer, att man har utbildning för det, att man har rådgivare, att man har veterinärer som kanske inte riktigt stämmer överens med vad den tycker. Det kan jag tycka är rätt stora utmaningar. En ko vill till exempel inte ha ett jättemjukt underlag och man tänker en ko som är ute på en äng det är ju inte jättemjukt när man lägger sig där utan det ska ju vara lite som tar emot så att säga. Så det kan vara. Och jag ser ju att det finns ju sådana som är jätteduktiga på nätet och lägger ut hur de arbetar och så hur de gör. Men det kräver rätt mycket gör det och det tror jag det måste vi bli duktigare på.

Jesper:

Ja, nu har vi hört Emma prata om bland annat synpunkter som hon kan få både från mer djurrättsaktivist-håll men också från konsumenter som har frågor kring djurhållning. Helena, vad tänker du? Vad tänker du kring de här frågorna?

Helena:

Ja, vi träffar ju på och hör och har kommunikation och mejlkonversation och pratar med människor som har väldigt olika åsikter. Det finns ju människor som tycker att vi inte ska ha rätt att använda djur. och det har man. Det har man rätt att tycka. Vi är ett samhälle där vi har många olika aspekter och synpunkter och det är därför vi har en djurskyddslag som är bestämd av riksdagen, där påverkar ju medborgarna. Som konsument kan du påverka vilka produkter du köper. Där kan man påverka djurskyddet i viss mån. Men det är ju i djurskyddslagen totalt sett som man kan säga vilken nivå ska vi ha? Så jag tänker att hon träffar ju på vissa människor och jag tycker också det är jättebra att hon visar upp sin djurhållning. Men det kan ju vara svårt att göra för vissa då.

Jesper:

Alexandra har du något som du tänker kring det här?

Alexandra:

Det är ju, det som jag reagerar på litegrann utöver det som Helena redan har pratat kring. Det är ju att hon har du märkt några effekter? Av djurrättsaktivister? Det är det som är, det som hon lyfter, att man har olika åsikter och vi kommer aldrig att mötas. Och det får man liksom ta och ha respekt för varandra. Och att hon upplever att det kanske inte alltid är respekt för att hon har den. Och där har vi ju en problematik med lantbrukare som utsätts för hat och hot på diverse olika sätt. Sociala medier man är rädd för, som Helena säger att alla kanske inte ha möjlighet att visa upp sina gårdar. Alla vågar inte och det tycker jag är väldigt tråkigt för att det finns många duktiga lantbrukare som säkert skulle vilja visa upp sina gårdar. Men de vågar inte för de är rädda att få utstå hot och trakasserier och det är en väldigt, väldigt tråkig utveckling.

Jesper:

Men skulle det gå att vända? Jag tänker för det är ju, som du lyfter här en möjlig ökad transparens i så fall en möjlig, en möjlighet att se mer. Hur ser faktiskt djurhållning ut i praktiken eller hur ser gången från jord till bord tanken ut? Skulle det finnas någon vits med att arbeta mer med de bitarna? Vad skulle LRF kunna arbeta ännu mer?

Alexandra:

Ja, vi gör ju det mycket just för att visa upp hur det går till. För det är också väldigt viktigt att visa hur det går till. För att om man aldrig har sett hur det går till att producera mjölk eller ägg, då skapar man sig en bild som kanske inte stämmer med verkligheten och då kan man ju få olika åsikter kring det. Så vi jobbar jättemycket med att visa upp hur det går till och vara öppen i den mån det går. Vi kan ju inte riktigt av smittskyddsskäl öppna upp alla

stallar då man kanske inte har den möjligheten även om man skulle vilja. Men i den mån det går så jobbar vi ju faktiskt hela tiden med detta.

Jesper:

Jag tänker en fråga som är väldigt aktuell har varit aktuell under flera års tid. Det är tillgången till veterinärer. Veterinärbristen brukar vi prata om. Hur påverkar tillgången till veterinär förmågan att ha ett bra djurskydd? För när vi pratar om livsmedelsproducerande djur? Alexandra, vad tänker dina medlemmar kring den här frågan?

Alexandra:

Det här med veterinärtillgången är en väldigt stor fråga hos våra medlemmar förstås, av förklarliga skäl. Blir djuren sjuka eller ett djur blir sjuk. Då vill man ha möjlighet att få ut en veterinär och få hjälp. Så den är väldigt central. Och hur man nu ska lösa det här på ett bra sätt. Men vi ser ju idag att det är för ont om veterinärer och det skapar väldigt stor oro hos många lantbrukare att det inte finns någon veterinär att tillgå.

Jesper:

Jag tänker också eftersom upp på bordet som podd den röda tråden för podden är ju också så här hur får vi i dag men också framöver tillräckligt mycket svenskproducerade livsmedel? Kan bristen på veterinär innebära att vi i värsta fall också får mindre mat? Mindre svenskproducerad mat?

Alexandra:

Ja, tyvärr kan det ju faktiskt leda till det. Både för att man kanske inte kan få ut en veterinär i tid till sitt sjuka djur. Då behöver man avliva det istället. Ett djur som kunde ha blivit mat får i stället avlivas och gå till destruktionsanläggning. Men det kan också påverka lantbrukare att vilja starta upp en djurhållning och kanske starta upp med djurhållning i en annan del av Sverige. För att det är så ont om veterinärer så att man drar sig för att starta upp med djurhållning och då kommer det definitivt att påverka vår livsmedelsproduktion.

Jesper:

Jag tänker Helena som djurskyddschef, det Alexander belyser är just det från förutsättningen att till exempel driva driva företag, driva lönsamma företag om man är krassa. Djurskyddslagstiftningen innebär ju att om ett djur utsätts för eller riskerar att utsättas för ett lidande så är det avlivning som gäller. Vilken relevans har tillgång till veterinärer som du ser det ur djurskyddslagstiftningshänseende?

Helena:

Ja, alltså att vi ger våra djur vård när de behöver det och att vi förebygger och förhindrar lidande är själva grunden för att vi ska kunna hålla djur. Så att så sätt är det ju en jätteviktig djurskyddsfråga och helt avgörande. Det är också därför som lantbrukare reagerar så starkt på det. För det här är ju

som Alexandra säger en trygghet och vill vi ha en produktion ute i hela landet så är möjligheten att få ut veterinär dygnet runt i hela Sverige en helt avgörande fråga. en naturligtvis från djurskyddsperspektiv så säger en del att ja men man kan ju alltid avliva djuren. Ja men vissa djur, det ska man säga att det är ju ett slöseri med djur, men det är också slöseri med liv och vi vill ju värna vi vill ju inte avliva djur i onödan, det vill inte djurägarna och vi vill naturligtvis att djuren ska få leva så bra liv som möjligt och inte avlivas. Men det är också ett hållbarhetsslöseri helt och hållet.

Jesper:
Utveckla!

Helena:
Ja, men dels ska de bli mat och djur kanske ska fortsätta i avel och det är också ekonomiskt naturligtvis inte alls så lönsamt. Lantbrukaren tar en mycket större risk att i stället för att kunna ge ett djur vård och leva vidare så måste han räkna med att varje djur som blir sjuk måste avlivas. Det är en ekonomisk förlust. Okej, då kanske den här lönsamheten kanske inte går ihop helt enkelt. Men sen vill inte lantbrukare avliva alla sina djur och i det här fallet så kan det ju innebära andra lantbruksdjur också. Det kan röra hästar och hundar och liknande, så det är ett emotionellt värde i det också.

Maria:
Så vad är skillnaden mellan djurskydd i Sverige och i andra länder?

Emma:
Ja, man säger vi har ju dels så har vi ju hårdare regler när det gäller antibiotika så vi har ju mindre resistenta bakterier. Sedan har vi också lite andra utrymmeskrav än vad man har i andra länder. Och om man tittar på det här med hur man får avhona, och hur man får kastrera. Jag är förtroendeval i Arla och träffar mycket bönder från andra länder. Jag hör ju vissa skillnader. Sen ska man ha klart för sig att det blir mer och mer lika. Sen har vi också det här med beteslagstiftningen som är ganska unikt för Sverige. Så det finns absolut skillnader där. Där vi i Sverige har valt att gå lite längre än vad övriga länder än så länge har valt att göra. Det kanske är större skillnader på andra djurslag, det vet jag inte.

Maria:
Ser du ett mervärde i det, är det en konkurrensfördel? Kan det vara en nackdel?

Emma:
Ja, jag säger ju så här: Det måste ju vara någon som är beredd att betala för det för att djurvälstånd kostar. Det kostar att bygga stall med hög komfort, med mjuka mattor med mycket strö med borstar, mycket utrymme. Det kostar mycket pengar och på något vis så måste ju någon vara beredd

att betala i andra ändan. Och tyvärr så tycker jag väl inte att vi riktigt har visat det i Sverige utan vi har ju en väldigt hög import. Jag hade ju önskat att konsumenten hade, konsumenten efterfrågar väldigt mycket, men jag önskar att de också förstod att vad det kostar. Det är ju så varje gång du gör en investering så vill du göra något som är bättre. Teknik och annat går ju hela tiden framåt så att säga.

Maria:

Vad skulle du vilja säga till konsumenterna?

Emma:

Ja, jag skulle ju uppmana dem att välja svenskt. Jag vet att det är många som gör det, men vi har ju sett lite nu den sista tiden där både politiker och riksbankschef har uppmanat konsumenter att leta billigt och köpa billigt för att dämpa inflationen. Det gynnar ju inte. Sverige kommer inte att bli ett lågprisland i den bemärkelsen och att man ändå, att konsumenterna vågar göra ett aktivt val och välja svenska produkter även framåt. Ja hoppas ju. Jag ser ju att vi har stor potential i Sverige att faktiskt öka vår livsmedelsproduktion. Men vi har, vi har vatten och vi har goda förutsättningar. Man ser till andra länder där vi har sett både torra och andra katastrofer och där man kanske har för mycket djur och man har liksom gått lite för långt. Så har vi i Sverige ett helt annat utgångsläge.

Jesper:

Ja, lite frågor och svar kring Sverige sett ur ett internationellt perspektiv jämfört med bland annat EU-länder världen över. Det får mig att fundera på, emellanåt får man bilden att Sverige är bäst eller bland de bästa i världen på djurskydd. Stämmer det? Är Sverige bäst?

Helena:

Ja.

Alexandra:

Ja.

Jesper:

Ja, säger ni båda två rakt upp och ner. Varför?

Helena:

Nej, det är svårt att dra ett sådant hårt svar eftersom djurskydd består av många olika faktorer. Så man kan alltid hitta någon fråga där Sverige inte är bäst. Men i väldigt många frågor är vi faktiskt väldigt, väldigt bra och det har också djurskyddsorganisationers undersökningar visat. Så det är inte bara vi myndigheter och näringen som säger det. Men det blir väldigt tydligt nu när vi jobbar med att vi ser över EU-lagstiftningen och då tittar vi på vad har vi för regler vad har EU för regler och vad vill vi uppnå? Då vill vi i

Sverige att vi ska höja djurskyddet. Men det blir också väldigt tydligt då att här har vi gått längre och där har vi gått längre och där har vi gått längre. Så ja, i mycket så har vi gått längre. T.ex. på gris är det väldigt uppenbart eftersom vi fixerar inte suggor, vi svanskuperar inte våra grisar och så vidare. Där ligger vi ganska lång bit före, så på andra djurslag så ligger vi kanske bara lite före och så på vissa håller vi EU-nivå.

Jesper:

När du säger fixera suggor och vi säger också svanskupering. Svanskupering är att man skär bort svansen på grisen?

Helena:

Ja och i Sverige så håller vi djuren med lite mer utrymme, mer berikning och annan skötsel. Så där behöver vi inte svanskupera helt enkelt. Man kuperar inte för att man tycker det är roligt utan det är för att den miljön är så dålig om man ska vara helt ärlig. Så där behöver de svanskupera för annars så biter de på svansarna och fixeringen handlar om att suggorna ska fixeras så att suggan inte kan röra sig så mycket och man kan ha mycket mindre box och för den delen man anser att man kan ligga ihjäl smågrisarna. Men totalt sett så blir det mycket mindre utrymme. Vi har lösa suggor så hon går lös och då behöver man ge suggorna mer utrymme.

Alexandra:

Ja, jag tänker det som Helena säger att vi ser till att ge djuren det de behöver så vi behöver liksom inte ta bort svansarna på dem. Det är samma med för mig som kommer från värphönssidan. I väldigt många länder i EU så näbbtrimmar man hönsen. Tar man bort en del av näbben så kommer de inte att kunna picka på varandra. Problem solved. Men jag menar, så enkelt är det inte. Och i Sverige har vi inte näbbtrimmat på många, många år utan vi ser till att ge dem det de behöver så att de inte känner ett behov av att hacka på varandra.

Jesper:

Men om det nu är så bra i Sverige och Helena, du är inne på det här med att EUs gemensamma regelverk för djurskyddet kommer ses över. Det kommer förändras. Kommer det bli så? Kommer hela EU följa Sveriges goda exempel framöver?

Helena:

Nej, inte exakt naturligtvis. Men intentionen är ju att höja djurskyddet inom EU och det är för att man ska få en mer hållbar djurproduktion inom EU. Vi använder väldigt mycket mindre antibiotika och det vill man ju också i EU för det är en viktig folkhälsofråga. Men exakt var man landar vet vi inte, men vi och en del andra medlemsstater driver på för att vi ska ha ett högt djurskydd.

Helena:

Fast det finns ju en intressant aspekt och jag vet inte om det var den du var inne och nosade på? Det är ju skillnad på att införa en lag och sedan verkligen på allvar leva upp till den och implementera den. Det är ju en sådan fråga som vi också ser från Sveriges håll att man faktiskt följer den lagstiftningen som man sätter för det där kan ju också se lite olika ut i olika länder, så vi har ju ingen glädje om vi sätter en ny djurskyddslagstiftning och sedan följer man inte den.

Helena:

Och där har man ju sett att de gamla EU-reglerna är kanske skrivna och formulerade så att det blir lite för lätt att strunta i dem eller inte införa dem i det nationella.

Alexandra:

Slira lite.

Helena:

Så det blir inte, till exempel det här med svanskupering är ju något som vi i Sverige anser det är ju förbjudet i hela EU, men ändå har man lyckats tolka det så att ja det får man nog göra trots allt och därför görs det i 95 procent. Så där behöver man ju tydligare lagstiftning på EU-nivå som omöjliggör det.

Jesper:

Men då leker vi nu att det här har ni en helt annan roll. Ni kan få bestämma betydligt mycket mer utifrån tanken på att djur över hela EU ska få det bättre. Alexandra, om du skulle få välja en del där du tänker att det här borde sett ur ett djurskyddsperspektiv och för att de livsmedelsproducerande djuren ska ha det bättre i hela EU. Det här kravet borde införas i det nya EU-gemensamma lagstiftningen.

Alexandra.

Jag skulle vilja ställa hårdare krav på implementeringen, att följa upp den, för det skulle göra ganska stor skillnad att den faktiskt fullföljdes, lagstiftningen.

Jesper.

Ja bra, då får Helena inte välja samma.

Helena:

Nej, nu tog du en sån där bred sak som kan gå på alla områden. Nu måste jag vara väldigt fokuserad. Jag hade ju valt grisarna. Men sen är det ju väldigt svårt att välja mellan svanskupering och fixering. Men jag tycker att det är förfärligt att så mycket suggor står fixerade. Jag tror inte konsumenterna alltid tänker på det.

Jesper:

Släpp suggorna fria!

Helena:

Ja det tycker jag.

Jesper:

En sak som också kommer fram så fort vi pratar om jämförelser mellan Sverige och andra länder. Det är det svenska lantbruket i en negativ konkurrenssituation sett till det som också, när vi pratar om utbudet av mat i butiker. Emma pratar ju om att hon tycker att det finns en utveckling där vi köper mer och mer importerad mat. Är det så? Är djurskyddet en konkurrensnackdel för det svenska lantbruket? Alexandra?

Alexandra:

Jag hade ju gärna velat säga nej det ska ju främja oss och det gör ju på sitt sätt. Men det är ju tyvärr så. När det gäller till exempel upphandling så får man inte ställa, eftersom vi är med i EU, man får inte ställa högre krav än den grundläggande lagstiftningen så att vi har mervärden spelar ingen roll när man ska göra upphandling. Då konkurrerar vi med andra länder som har en lägre lagstiftning än vad vi har och kan därmed producera billigare. Då blir det svårare för oss att hävda oss, tyvärr.

Jesper:

Helena, vad tänker du?

Helena:

Ja, jag tänker att det kan vara det, men det måste inte vara det. Det beror lite på. Men jag tänker till exempel när det gäller om man då jämför priser, och jag är fortfarande inne i grissektorn eftersom jag sysslar med de reglerna för tillfället. Och då tänker jag att vi får ju, vi har en högre tillväxt på den svenska grisen, den växer snabbare än den genomsnittliga EU-grisen och de får ett högre pris för det svenska grisköttet än vad en bonde i EU generellt sett får. Så är vi bara villiga att betala och stå för detta, att vi kan hålla det här. Då kan det ju fungera.

Jesper:

Och det jag tänker här är ju också om vi nu pratar om konsumentperspektivet. Det är ju att för väldigt många svenska hushåll så har plånboken blivit mindre. Man får tänka mer på vad man köper i butik för att pengarna för en del faktiskt ska räcka till det. Ska man som konsument ha dåligt samvete om man köper importerade produkter för att det skulle slå mot det svenska djurskyddet? Helena?

Helena:

Ja. Nej, man ska naturligtvis inte ha dåligt samvete. Men man behöver ju

inte välja att köpa så mycket kött och man kan också välja att köpa andra kött detaljer. Man kanske inte bara ska köpa filé, man måste tänka på hela djuret. Vill man äta kött så tycker jag man ska utnyttja hela djuret, men jag tycker man ska fortsätta köpa svenskt för att ha ett bättre djurskydd.

Jesper:
Alexandra?

Alexandra:
Ja, men så är det ju. Naturligtvis så vill man ju att man ska köpa svenskt. Sedan är det ju kanske svårare för en del att göra det och då får man ju börja fundera. Så här finns det. Finns det något sätt där man kan göra den svenska produktionen billigare utan att nalla på djurskyddet? Där kan vi ju prata om administrationskostnader och de delarna som man kanske faktiskt kan titta på centralt för att på det sättet ta ner vissa av kostnaderna det gäller producera kött, mjölk och ägg.

Jesper:
Bra. Nu har vi pratat om djurskydd och vi har pratat om djurskydd utifrån aspekterna förutsättningarna för att få mat på bordet för att producera livsmedel. Alexandra Jeremiasson, LRF är det något som du tänker att det här kom vi inte in på. Det här hade jag tänkt att jag skulle vilja prata om när jag blev inbjuden till podden?

Alexandra:
Oj vad svårt! Jag tycker vi har pratat väldigt mycket den här timmen och jag tycker vi egentligen har täckt upp det mesta. Vi har pratat både lantbrukarens syn på djuren, vi har pratat om djurrätt och vi har pratat om lönsamhet. Jag tycker vi har täckt upp det väldigt bra många av de här delarna.

Jesper:
Är du nöjd?

Alexandra.
Nej jag hade velat prata en timme till!

Jesper:
Helena? Sitter du och trycker på något?

Helena:
Ja, jag vill få fram min käpphäst som jag ju ältar ganska ofta här och det är att jag tycker att djurskyddet är det grundläggande i djurhållningen eftersom det är djurskyddet som styr hur vi får hålla djur och om vi får hålla djur och på vilket sätt vi får använda djur. Så har vi inget djurskydd, och inga djurskyddsregler, då har vi ingen djurhållning.

Jesper:

Nej, det är förstås sant, men jag tycker att du fick prata rätt mycket ändå.

Helena:

Absolut. Jag vill bara få fram det tydligt.

Alexandra.

Jag håller helt med.

Jesper:

Vad bra, Vi är helt eniga. Jag tycker att vi slutade i total enighet i studion och jag vill bara säga ett jättestort tack Alexandra Jeremiasson LRF för att du vill komma till Jönköping och vara med i Upp på bordet.

Alexandra:

Tack själv, det var roligt och kul.

Jesper:

Kul att du, Kul att höra det! Helena Elofsson, djurskyddschef Jordbruksverket. Jättestort tack för att du var med i Upp på bordet.

Helena:

Tack!

Jesper:

Ja. Med det sagt så säger vi tack och hej från studion i Jönköping. Vi är tillbaka med ett nytt avsnitt på ett helt annat tema. Men tills dess, ha det gott och på återhörande!